

Universitatea «Alexandru Ioan Cuza», Iași
Centrul de Studii Biblico-Filologice
«Monumenta linguae Dacoromanorum»
Institutul de Filologie Română «A. Philippide», Iași
Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România

SIMPOZIONUL NAȚIONAL
«EXPLORĂRI ÎN TRADIȚIA BIBLICĂ
ROMÂNEASCĂ ȘI EUROPEANĂ»

PROGRAM

Iași, 28-29 octombrie 2010

Joi, 28 octombrie 2010
Orele 9.00-16.00

Deschiderea lucrărilor simpozionului

Aula Filialei din Iași a Academiei Române

9.00-10.30: Alocuțiuni:

Acad. Viorel BARBU, Președinte al Filialei din Iași a Academiei Române

Prof. dr. Elsa LÜDER, Universitatea din Freiburg, Germania

Prof. dr. Gheorghe POPA, prorector al Universității «Alexandru Ioan Cuza» din Iași

Pr. prof. dr. Gheorghe POPA, prorector al Universității «Alexandru Ioan Cuza» din Iași

Prof. dr. Ștefan AVĂDANEI, decan al Facultății de Litere a Universității «Alexandru Ioan Cuza» din Iași

Moderator: Prof. dr. Eugen MUNTEANU, director al Institutului de Filologie Română «A. Philippide» din Iași

Lansarea revistei *Biblicum Jassyense. Romanian Journal for Biblical Philology and Hermeneutics*

10.30-11.00: pauză de cafea

11.30-13.30

Comunicări în plen

Aula Filialei din Iași a Academiei Române

Prof. dr. Gh. CHIVU (Universitatea din București, m.c. al Academiei Române), *Utilizarea grafiei cu litere latine în epoca veche a scrisului românesc*

Prof. dr. Eugen MUNTEANU (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Tradiția biblică românească. Coordonate, stadiu al cercetării, potențial*

13.30-16.00: pauză de masă

Joi, 28 octombrie 2010

Orele 16.00-19.30

Comunicări pe secțiuni

Problematika filologică

Aula Filialei din Iași a Academiei Române

Moderator: prof. dr. Eugen Munteanu

Secretar: drd Mădălina Ungureanu

- 16.00-16.30: Conf. dr. Silvia MAZNIC (Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău), *Considerații privind terminologia religioasă de origine latină*
- 16.30-17.00: Prof. dr. Eugen MUNTEANU (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Hapax legomena în «versiunea Milescu revizuită» a Vechiului Testament (Ms. 45 de la BAR, Filiala din Cluj)*
- 17.00-17.30: Drd. Dragoș MÎRȘANU (Universitatea din Leuven), *Termeni religioși în biblia gotică în relație cu limbile greacă și latină*
- 17.30-18.00: Drd. Iosif CAMARĂ (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Versiunile românești ale rugăciunii Tatăl Nostru din secolul al XVI-lea în raport cu originalele lor slavone*
- 18.00-18.30: CS III dr. Mioara DRAGOMIR (Institutul de Filologie Română «A. Philippide» din Iași), *Analiza lexicală a unor cuvinte din Parimile lui Solomon (ms. 45) / Cartea pildelor lui Solomon (ms.4389)*
- 18.30-19.00: Dr. Iulia MAZILU (BUCĂȚARU) (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Aspecte lexicale în Biblia de la București (1688) și Șapte taine a besearcii (1644). Studiu comparativ*
- 19.00-19.30: CS I dr. Gabriela HAJA (Institutul de Filologie Română «A. Philippide» din Iași), *Componenta «digitalizată» a proiectului «Monumenta linguae Dacoromanorum». Scurt istoric, stadiu actual, perspective*

Joi, 28 octombrie 2010

Orele 16.00-19.00

C o m u n i c ă r i   p e   s e c ți u n i

Problematica traductologică

Sala de lectură a Bibliotecii Filialei din Iași a Academiei Române

Moderator: prof. dr. Zamfira Mihail

Secretar: drd. Ioan-Florin Florescu

- 16.00-16.30: Dr. Lucian BĂGIU (Universitatea din Trondheim, Norvegia), *Traducerea Sfintei Scripturi de către IPS Bartolomeu Anania*
- 16.30-17.00: Lect. dr. Emanuel CONȚAC (Institutul Teologic Penticostal din București), *Influența versiunii Segond asupra versiunii Cornilescu 1921*
- 17.00-17.30: Lect. dr. Octavian GORDON (Universitatea din București), *Παροιμίες Σολωμόντος: despre numele românesc al unei cărți vechi-testamentare*
- 17.30-18.00: CS drd. Ioan-Florin FLORESCU (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Probleme specifice în cercetarea traductologică biblică*
- 18.00-18.30: Drd. Ana-Veronica CATANĂ-SPENCHIU (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Aspecte ale traducerii în Cartea Facerii și Cartea Ieșirii din Biblia de la 1688 și revizîia lui Samuil Micu din 1795*
- 18.30-19.00: Drd. Anuța-Rodica CIORNEI (ARDELEAN) (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Probleme de echivalare și de identificare a numelor de plante în vechile versiuni biblice românești*

Joi, 28 octombrie 2010

Orele 16.00-19.30

Comunicări pe secțiuni

Hermeneutică biblică

Sala mică de conferințe a Filialei din Iași a Academiei Române

Moderator: prof. dr. Alin Mihai Gherman

Secretar: dr. Anamaria Gînsac

- 16.00-16.30: Prof. dr. Alin Mihai GHERMAN (Universitatea din Alba Iulia), *Începuturile hermeneuticii biblice în limba română*
- 16.30-17.00: Dr. Dionisie PÎRVULOIU (Comisia Patristică a Patriarhiei Române, București), *O interpretare (in)actuală a suferinței. Iov pe movila postmodernității*
- 17.00-17.30: Prof. dr. Mihaela PARASCHIV (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Legitimitatea exegezei alegorice biblice în opinia autorilor creștini*
- 17.30-18.00: Prof. dr. Lucia CIFOR (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Efectele religiei artei în conceptualizarea poeziei moderne*
- 18.00-18.30: Drd. Ana BOBU (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Omilia Sfântului Ioan Gură-de-Aur la noaptea Sfîntelor Paști*
- 18.30-19.00: Dr. Nicoleta DABIJA (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Hermeneutica încrederii în textul biblic. Moshe Idel*
- 19.00-19.30: Lect. dr. Alexandru MIHĂILĂ (Universitatea din București), *Isaia 8, 1-4. Tălcuirea patristică vs. comentariul modern*

Joi, 28 octombrie 2010

Orele 16.00-19.30

Comunicări pe secțiuni

Istoria receptării textelor sacre,

Biblioteca Centrului MLD, Str. Lascăr Catargi, nr 54

Moderator: prof. dr. Mihai Moraru

Secretar: dr. Maria Husarciuc

- 16.00-16.30: CS III dr. Stefan COLCERIU (Institutul de Lingvistică «Iorgu Iordan» din București), *Fecioarele împletite. Roiul Pleiadelor în Biblie (TM, LXX, Vulg.) și în Testamentul lui Solomon*
- 16.30-17.00: Prof. dr. Mihai MORARU (Universitatea din București), *Inorogul în Biblia de la București și în Istoria ieroglifică*
- 17.00-17.30: Lect. dr. Silviu LUPAȘCU (Universitatea «Dunărea de Jos» din Galați), *Sistemul de gândire atribuit lui Hermes Trismegistus în scrierile Părinților Bisericii*
- 17.30-18.00: Lector univ. dr. Emanuela ILIE (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Profeți și alienați din timpul diez*
- 18.00-18.30: Dr. Iosif TAMAȘ (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Sfânta Scriptură - fundamentul catehizării poporului român creștin*
- 18.30-19.00: Dr. Daniela DUMBRAVĂ, Ana-Maria CIUCANU, Georgiana CĂRĂUȘ (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Gog & Magog. Note pe marginea unei omologari biblice și geografice milesciene: Nicolae Milescu Spătarul, Iter in Chinam. Prezentare a unui proiect*
- 19.00-19.30: Conf. dr. Ana GHILAȘ (Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău), *Valori artistice ale Psalmilor în romanul Biserica Albă de I. Druță*

*

ora 20.00

Cocktail de recepție la restaurantul «Traian» din Piața Unirii

Vineri, 29 octombrie 2010

Orele 9.00-13.30

Comunicări pe secțiuni

Problematika filologică

Aula Filialei din Iași a Academiei Române

Moderator: prof. dr. Rodica Zafiu

Secretar: dr. Elena Dănilă

- 9.00-9.30: Prof. dr. Rodica ZAFIU (Universitatea din București), *Traducerile biblice ca sursă pentru studiul fenomenelor discursive din limba veche*
- 9.30-10.00: CS III dr. Elena DĂNILĂ (Institutul de Filologie «Alexandru Philippi» din Iași), *Probleme gramaticale speciale în B 1688, Ms. 45 și Ms. 4389. Studiu comparativ*
- 10.00-10.30: Drd. Ioana REPCIUC (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Toponime biblice în descântecelor românești*
- 10.30-11.00: Prof. dr. Ioana COSTA (Universitatea din București), *Opțiuni filologice: Iez. 1.4*

Pauză de cafea: 11.00-11:30

- 11.30-12.00: CS drd. Sabina SAVU-ROTENSTEIN (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Notarea aspirației în adaptarea numelor proprii în textul biblic*
- 12.00-12.30: CS dr. Anamaria GÎNSAC (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Despre glosarea numelor proprii în manuscrisele și tipăriturile românești ale Bibliei*
- 12.30-13.00: CS dr. Alina Mihaela BURSUC (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Conținuturile 'bărbat' și 'femeie'. Lexicalizări biblice*
- 13.00-13.30: Drd. Alina CAMIL (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Analize lexico-semantice asupra rugăciunii întâi a vecerniei într-un studiu comparativ între Liturghierul lui Dosoftei, cel al lui Antim Ivireanul și ediția din 2000 a Liturghierului*

Vineri, 29 octombrie 2010

Orele 9.00-13.30

Comunicări pe secțiuni

Problematika traductologică

Biblioteca Centrului MLD, Str. Lascăr Catargi, nr 54

Moderator: prof. dr. Zamfira Mihail

Secretar: drd. Ioan-Florin Florescu

- 9.00-9.30: Prof. dr. Zamfira MIHAIL (Institutul de Studii Sud-est Europene, București), *Arhieraticonul, etapă a traducerii liturgicului slav în sec. al XVII-lea*
- 9.30-10.00: Prof. dr. Eugen MUNTEANU (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Despre semnificația glosei marginale din «versiunea Mălescu revizuită» a Vechiului Testament (Ms. 45 de la BAR, Filiala din Cluj)*
- 10.00-10.30: Conf. dr. Anca CRIVĂȚ (Universitatea din București), *Probleme de traducere a Ps. 103, 17*
- 10.30-11.00: Lect. dr. Valeriu GHERGHEL (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Cântarea cântărilor, 8: 6. Traduceri românești*

Pauză de cafea: 11.00-11:30

Hermeneutică biblică

Biblioteca Centrului MLD, Str. Lascăr Catargi, nr 54

Moderator: prof. dr. Alin Mihai Gherman

Secretar: dr. Maria Husarciuc

- 11.30-12.00: Dr. Ierom. Agapie CORBU (Universitatea «Aurel Vlaicu» din Arad), *Principii de tâlcuire biblică în Răspunsurile către Talasie ale Sfântului Maxim Mărturisitorul. Libertate ermeneutică și armonie dogmatică*
- 12.00-12.30: Asist. drd. Ovidiu SFERLEA (Universitatea din Oradea), *Filipeni 2,5-11 în versiunile românești ale Sfintei Scripturi*
- 12.30-13.00: Conf. dr. Mihai VLADIMIRESCU (Universitatea din Craiova), *Dificultăți în traducerea sintagmei neotestamentare ἄββ̃ ὁ πατήρ.*
- 13.00-13.30: Pr. Sorin ZAHIU (Universitatea Națională și Capodistriană din Atena), *Luca 17, 21: ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ὑμῶν ἐστίν - o contribuție la înțelegerea deplină a tâlcuirii patristice*

Vineri, 29 octombrie 2010

Orele 9.00-13.30

Comunicări pe secțiuni

Istoria receptării textelor sacre

Sala de lectură a Bibliotecii Filialei din Iași a Academiei Române

Moderator: dr. Mihai Neamțu

Secretar: dr. Mioara Dragomir

- 9.00-9.30: Pr. Prof. dr. Vasile RĂDUCĂ (Comisia Patristică a Patriarhiei Române; Universitatea din București), *Problema conștiinței morale în gândirea stoică și în opera Sf. Apostol Pavel*
- 9.30-10.00: Conf. dr. Marius CRUCERU (Institutul de Teologie Baptistă din Oradea), *Receptarea cărții Iacov în mediul evanghelic românesc, probleme de interpretare a epistolei pe care Luther a numit-o "de paie"*
- 10.00-10.30: CS III dr. Mioara DRAGOMIR (Institutul de Filologie Română «A. Philippide» din Iași), *Personajul central al romanului Antichrist, de Ion Gheție*
- 10.30-11.00: Dr. Mihail NEAMȚU (Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc), *Baruch Spinoza și secularizarea hermeneuticii biblice*

Pauză de cafea: 11.00-11:30

- 11.30-12.00: Conf. dr. Felicia DUMAS (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Personaje neotestamentare anonime devenite sfinți în calendarul ortodox: rolul numelui propriu în construirea unei identități creștine*
- 12.00-12.30: Drd. Irina GHIORGHIASA (HĂILĂ) (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Interferențe culturale în realizarea literară a unui personaj din legendele parabiblice – Abasverus*
- 12.30-13.00: Drd. Cristina CREȚU (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Neofit Criteanul, Mitropolitul Ungrovlahiei. Un grec mai român decât românii*
- 13.00-13.30: Marius MOTORGA (Universitatea din Craiova), *Interferențe culturale și mentalități în receptarea textelor sacre*

Vineri, 29 octombrie 2010

Orele 16.00-19.00

Comunicări pe secțiuni

Problematika filologică

Aula Filialei din Iași a Academiei Române

Moderator: prof. dr. Ioana Costa

Secretar: Mădălina Ungureanu

- 16.00-16.30: Drd. Elena SPIRIDON (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Sugestii și soluții regăsite în prefețele textelor traduse sau editate de Veniamin Costache, referitoare la crearea terminologiei ecleziiale românești. Justificări patristice*
- 16.30-17.00: Drd. Cristina Mariana LUNGU (CĂRĂBUȘ) (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Nume de animale în Cartea Facerii și a Ieșirii în câteva versiuni biblice românești*
- 17.00-17.30: CS dr. Maria HUSARCIUC-MORUZ (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Unități frazeologice în Iezechiel (Ms. 45, Ms. 4389, B. 1688)*
- 17:30-18.00: CS drd. Mădălina UNGUREANU (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza» din Iași), *Aspecte ale conversiunii în Parimiile lui Dosoftei*
- 18.00-18.30: Drd. Adina Elena COCLICI (Universitatea «Ștefan cel Mare» din Suceava), *Limbajul evanghelic - trăsături, norme*
- 18.30-19.00: Conf. dr. Angela COȘCIUG (Universitatea de Stat «Alecru Russo» din Bălți), *Particularități lexico-semantice ale unităților individualizatoare în textele biblice în variantele ebraică, franceză și română*

Vineri, 29 octombrie 2010, orele 19.00

Închiderea lucrărilor simpozionului
Aula Filialei din Iași a Academiei Române

Adunarea Generală a
Asociației de Filologie și Hermeneutică Biblică din
România

Comitetul de organizare a Simpozionului:

Prof. univ. dr. Eugen Munteanu (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza», Iași, președinte)

Prof. univ. dr. Gheorghe Chivu (Universitatea din București)

Prof. univ. dr. pr. Gheorghe Popa (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza», Iași)

Prof. univ. dr. Ioana Costa (Universitatea din București)

Prof. univ. dr. Rodica Zafiu (Universitatea din București)

Prof. univ. dr. Mihai Moraru (Universitatea din București)

Prof. univ. dr. Mihaela Paraschiv (Universitatea «Alexandru Ioan Cuza», Iași)

Cercet. șt. I dr. Gabriela Haja (Institutul de Filologie Română «A. Philippide», Iași)

Dr. Dragoș Bahrim (Seminarul Teologic Liceal Ortodox «Sf. Vasile cel Mare», Iași)

Dr. Mihail Neamțu (Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, București)

Lect. dr. Wilhelm Tauwinkl (Institutul Teologic Romano-Catolic, București)

Secretariatul Simpozionului:

CS drd. Mădălina Ungureanu (madandronic@gmail.com, 0741148872)

CS III dr. Mioara Dragomir (mioaradragomir_2006@yahoo.com, 0749109745)

CS dr. Anamaria Gînsac (gansaca@yahoo.com, 0743783949)

CS. drd. Sabina Rotenstein (sabinasavu@yahoo.com, 0745528702)

CS dr. Maria Husarciuc (mhusarciuc@gmail.com, 0751101551)

CS drd. Ioan Florin Florescu (ioanflorinflorescu@yahoo.com, 0749050707)